

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 26. Pater si possibile est, &c. Postulans Christus non bibere calicem, quem optauerat, ostendit quanta eius erat amaritudo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

quam mundum hauserat, iam quasi perfunctam de-
parci, &c. *stet; oravit, serenero inflexis. Cerne-
ros trepidare cornibus quasi adductis fuisse, tre-
mere percussorū dexteras, pallere ore alieno peri-
cula cum puella non timere suo.* Secundum hanc
timor Christi nollet est, & nostra fortitudo
illius, ipse nostro metu timet, & nos eius forti-
tudine animamur. Ipse timet ex eo quod à no-
bis suscipit, & nos fortiores sumus ex eo quod
nobis ex suo communicavit. Hoc quod commu-
niter hic perpenditur de formatione primæ mu-
lieris, eleganter expendit D. August. Nemo non
novit quod Deus mulierem de viro formaverit
illi costam adimens ex qua eam formavit in eu-
jus ossis locum infirmam supplevit carnem. *Be-
pluit carnem pro ea.* Non videtur iuxta D. Au-
gustinū hoc suo loco fuisse, & conveniens: quia
nōvimus omnes proprium esse mulieri ut mollis
sit & infirma: unde quis forte dixerit fore con-
venientius si viro fructum carnis adtulisset at-
que de ea feminam edificasset. Et quandoqui-
dem mulierem formare voluerit ex osse à viro
ablato, convenientius videtur si alterum pro eo
substituisset, & non carnem: quia hominem de-
bet esse virilem & fortem. *Paterat pro osse viri.*

VIII.
Cor mu-
lier for-
mata sit
ex osse
viri.
Gen. 2. 21.

D. AUG.
Tract. 15.
in Ioan.
Tom. 9.
Eph. 5. 31.

D. ATH.
Tract. de
Passione
& cruce
Domini.

*de: poterat ad faciendam mulierem, non costam
sed carnem derivare.* Conveniens hoc esset, nisi
fieret ad insignis cuiusdam Sacramenti designa-
tionem quod notat Apostolus. *Sacramentum hoc
magnum est. Ege autem dico in Christo & Ecclesia.*
Quòdnam est illud? Quid significat? Quod Ec-
clesiam suam firmam redderet & immobilem ex
osse fortitudinis quod procedebat de Christo
cui indita est nostræ carnis infirmitas. Itaque
permutatio facta est: nam fortitudo quæ polent
electi, illius est. *Falla est mulier in costa tanquam
fortis, factus est Adam in carno, tanquam infirmus.*
Illius infirmitas nostra est fortitudo. Ex his colle-
git D. Athanas. præclaram hanc sententiam, in-
firmatus est propter nos, ut nos erigeremus robore,
utque dicamus more Pauli. *Omnia passum in eo
qui me confortat Iesu Christo.* Hinc consilium
dant viri sancti, ut quis se contra mortis timorem
reddat impavidum, vincatq; tristitiam ortam ex
molestis infortuniis, optimam esse huius myster-
rij devotionem, Christum considerando, atque
ab hoc maximo nostro beneficio postulando,
ut quandoquidē nostram dignatur sit tristitiam
metumq; allumere, ut suum nobis robur & con-
solationem impertiret, nobis in hac occasione &
molestia illam concedere non dedignetur.

§. 26. Pater si possibile est, &c. *Postulat
Christus non habere calicem, quem optu-
rat, ostendit quantum eius erat amaritudo.*

EXcessivus hic timor, quò Christus mor-
tem ex horruit, eum movit ut illam refoge-
ret secundum partem inferiorem, ac modò
inquiret, si possibile foret ut illam comate
leque liberaret. Cum autem eius intuitu nulla
essent alia nisi ea quæ dependebat ab æterni
Patris sui benevola dispositione, secessit à tribus
discipulis suis tantum quantum iactus est lapa-
dis, ad illum confugit & genibus prostratus in
terra, quam facie sua contingebat, hanc etor-
tus est orationem. *Pater, si possibile est, transfe-
re à me calicem istum, verumtamen non mea sed tua
voluntas fiat.* Hanc orationem ac petitionem
Salvatoris admirantur SS. Patres, & omnes con-
turbate potest in admirationem, licet non conti-
detemus, nisi quem scio Christus ostendit se
mortem fingere, & exhorrescere. Totā vitā suā
manifestaverat, nihil sibi ipsa morte esse de-
derabilius nec aliquid sic eius cordi molitulum
quàm eiusdem dilationem. Notanda semper re-
gnant illa eius verba coram discipulis suis pro-
lata, quæ congruè perpendunt D. Irenæus, a. D. 1.
Ambros. b. & alij sancti & *Impressus habes bapti-
zari & quomodo coarctat, usque dum perhorreat.*
Vocat baptismum mortem suam, ut declarat
Tertullianus d. de quo sumptus hoc D. Cyprianus
quæ est, in qua aquæ quæ intenerant, pœna
dicuntur & dolores, qui in SS. Litteris per a.
quæ figurantur. *Intrastruunt aqua usque ad os.*
mam miam. Et sicut in baptismo baptizatus
aqua cooperitur, illique est inferior: ita Chri-
stus operiendus erat pœnis & cruciatibus in
Passionis suæ pelago, qui tanti fuerunt, quomò
ipse per Davidem exposuit. *Veni in altitudinem
maris, & tempestas demersit me.* Balneum tor-
mentorum, inquit mihi præparatur, & à planta
pedis usque ad verticem baptizandus sum reus-
que operiendus. *Es quomodo coarctat.* q. d. ex-
premi verbis non potest quantā cor meum pre-
matur angustia, ex huius balnei procalima-
tione.

Non satis illi fuit dixisse *Coarctat*, quod in-
gentem significat cordis anxietatem, qualis erat
illa quæ David coarctabatur, quando Propheta
Gad ex Dei nomine illi proposuit, ut vnum de
tribus eligeret, aut fanem, aut peltem, aut bel-
lum: etenim ut animæ suæ angustias indicaret
his

his molaribus oppressus ait: *Corridor nimis*: Insuper & illud addidit: *Quomodo*: quod est comparationum exponeas sic positum nihil esse hinc interpretandum. *Quomodo sedet sola civitas* *inimica papula?* Luxit Hieremias. *Quomodo dilexerunt eam Domine?* Psallit David: nihil est quo exprimitur quanto cor meum dolore comprimitur eo quod baptismum tam diu differri ingenuitatem. Legit D. Ambrosius. *Quomodo augetur Agoniam* patior quia mora baptismi nimis extenditur. Quando ad horam pervenit coram hoc idem sperit: ipse desiderium. *Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum*. In Hetero vim habet magis illa repetitio. *Desiderio desideravi*, q. d. summo desiderio, multoque ferventiori, quam declarari possit coram hanc expetit. Et hoc in quem finem Domine? Quia tam hora sua: mortis appropinquabat. Si hoc in se, qui fieri potest, ut modo ita vicinus illam expulcas & te ab illa coneris excusare, cuius vel sola consideratio, re in mortis precipite agoniam? Iam praedixit nobis Spiritus sanctus. *Desiderium si contempletur, delictat animam*. Si verum sit rei aliquid desiderium, cor minime contemnitur quando hoc assequitur sed gaudio subsistit alacritati.

Meliora alia in dubium erant reuocanda circa Christi petitionem, sed non vacat illis immorari, & omni declarabuntur per hoc quod commanenter dicitur SS. Patres in hoc singulari. Nemo vel semel habitat, quin tanto Saluator nos amore complexus fuerit, ut sicut probè mouerat omne bonum nostram à sua dependere morte, illam summopere desideraret, atque inde longiora illi dies esse viderentur & hora quibus illi frederat, quam Iacob Anni, quando tenei diligens Rachel eius complexum optabat. Votat Spiritus sanctus, diem nuptiales huius excellentis Principis & veritatis primogeniti diem Patris, ut alijs ostendimus, nosque iustat & horat ut exeamus gaudium cordis eius immortalem mensisque contemplaturi alacritatem.

Gregorini filia Sion, & videte Regem Salomonum, &c. in die desponsationis eius. Et in die laetitia eius. Qualis est sponsa illi charissima? Sanctissima crux in cuius brachijs requiescit, vixit suae suam imponens cruciatibus. Tunc nullus sponsae suae flagrant amore, quam in cunctis Saluator: nunquam hac illi cogitatio excidit à die atque instanti conceptionis suae in mensis purissima viscera.

Quam primam illam vidit in Praetorio Pilati, ipse illam amplexus est suisque humeris

voluntarius imposuit: hoc auctor quidam graecus opinatur insinuasit verbus illis Evangelistam: *Guillianus*, *Basilianus sibi crucem exiit*, eoque lenso moderatus quidam eadem expoluit. *Basilianus sibi crucem locum non coactè, sed voluntarie assumpsit tam postquam* *100. 19. 17. monstrata ei fuit*: Quod ita confirmat quia non Pet. Meniam illi imposuerunt sicut Simonu? *Cireneo de us erat*, quo dicit Evangelista. *Imposuerunt ei crucem de Passio portare post Iesum*. Ille ipse eam amplexus est et Christi. Sponsam triginta tribus iam annis desideratam, ipse eam sibi imposuit, illaque honoratus de pignorio prodit Pilati gaudio non explicabili, ut eam inuiam illam eursuros gurgaris adeo molestat, ut que ad montem Caluarie, cui hoc Davidis licet *Luc. 23. adscribere*. *Ipsi tanquam sponsae procedenti de thalamo suo, exultauit ut gressus ad curiendam viam*. *Ps. 136. Insuper idcirco dicit Apostolus. Cum gaudio sustinuit crucem confusione contempna*. Omnem ignominiam conculcans cogitationem, pedibusque subsistens quidquid illam tangere videbatur, sustinuit crucem eamque est amplexatus. Eam quanta mentis hilaritas, cui conuenienter, huius desponsationis hora imminente, rem fecit sibi planè inuistatam, qua cordis sui declararet incomparabile gaudium, dum ex propostia dataque opera hymnum praedictum decantauit, ut ante diximus. An ergo nunc Domine mi in cantus miserere? mortem tibi cernens praesentissimam? ut audis moti contradicere Salomonis. *Musica in luctu importuna narratio* Falleris: non enim fuit illi hora mortis, dies luctus & lacrymarum, sed nuptiarum & sponsalium: hoc enim dictum erat: *In die desponsationis eius. Et in die laetitia cordis sui*. Hanc cordis alacritatem indicauit ore decantando, quasi ad nuptias laetus si Christoproparet, si igitur tanto calicis illius & horae horae flagrabat desiderio, qua ratione extrema togere adeo cordis angustia verbisque postulat tener, calicem nimis: *Transfert à me calicem istum?* Si petebatur sitieris, agoniam ex eius dilatione, quomodo nunc ex cur eam crebris adeo laboris angustijs, ut sepeceatur: Si modo ab possibile est transeat à me calicem, nec bibam horret illum?

Iam rationes expendimus à SS. PP. allegatas, & praesertim, horrore calicis sibi oblato. Declarauit quam horrenda passio sua erat, qualesque eius cruciatus: non enim tantummodo veri fuerunt, & nedom apparentes, ut nonnulli sustinuerunt Haereticis sed etiam ita terribiles & molesti, ut sola eorum apprehensio in summas potuerit adire angustias illum qui caelorum erat fortitudo, gloria Paris, gaudium Angelorum, verusque ac naturalis Dei filius, ut expendit D. Am.

17
4

In. 11.
Lnc.
V.
Simili-
tudo.

D. Ambr. declarat hoc domestica similitudine. Laborat grauioribus oppressus malis princeps illuissimus cui humores corrupti vitæ periculum indicant: vt autem omnes expellantur, potio requiritur medica robustior, quam pręhabito maturo consilio cubicularis medici in talem diem illi præscripserunt. Prę die illius diei occupatur princeps in succendis apozematibus præparatis, semper de purgatione sua miscet colloquia & milles illam videtur desiderare, atque mambus habere hauriendam ipse postulat. Illam, vtget suam perpendens in illa salutem: verum dum illi matutino tempore defertur epotanda, manum extendit vasculum arrepturus, & ecce coluquiridis, diagei, rebarbari nider, aliorumque ingredientium amariorum, & nauseam prouocantium occurrunt, ex quo stomachus prouocatur, natura commouetur, tantoque horrore & nauſeā fastidit, vt brachium retrahat, sese abscondat, illi corpus alretetur, intima eius viscera moueantur, capilli deniq; assurgere videntur, atque heu medici doctores an aliud iuuuini impossibile est remedium? hanc manu mirram purgationem, numquid tu ille qui eam effragitabas tu ille qui tantopere agere ferebas dilacionem? Sic est, potio eiusdem solum odor adeo ipsi grauis est nature, vt velim nolim me subducam, & attendam num modus aliquis superſit illas euitandi.

VI.
Applica-
tur Chri-
sto.
Iſai. 53. 4.
Ibidem 6.
Iſ. 47. 4.

O princeps illuissime primogenite æternitatis Christe diuissime. Princeps hic infirmatur non propria quidem infirmitate, sed quia nostras assumpſit tolerandas. *Languior nos ipse tulit.* &c. Heu quot malis affligitur, non suis sed nostris: equidem *posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum*, idque tam grauius vt merito dicat cum Dauide. *Repleta est malis anima mea.* Hæc omnia expellenda sunt purgatione mortis suæ, quam præhabito consilio medicus ille cœlestis Pater suus æternus illi præscripsit hauriendam. *Purgationem peccatorum faciens.* Vt autem infirmitas illa malaque tanta erant, opus fuit purgatione fortissima & amarissima. Placuit principi huic vt talis illi decerneretur, & ipse præfens fuit æterni illi concilio, in quo decreta fuit, illamque ab instanti suæ conceptionis in visceribus Virginis purissimæ suæ matris acceptauit. Tringuta tribus annis apozemata sumptit, quæ fuisse dicimus pœnas, ieiunia, vigilias, labores, & persecuciones, quæ omnia toto illo illo tempore perpessus est. Valde mane & tempore cepit illa haurire, cum vix natus fugere deberet Herodis cœuitiam, a quo ad necem queere-

batur. Septennio vixit exortis in Ægypto, modo illum lapidare, modo capere, modo vt blasphemum calomniari satagebant. Quoties Princeps hic testatus est orate se, diem huius purgationis elucere? Paulo antequam hora immineret, imò cum iam adisset, eam diutius differri non sultionem, lodam exortant dicens illi: *quod facis fac exini.* Velut ille qui instanti hora purgationis famulum insillig, vt illam adferat sibi cœmud. Nihilominus tunc cum præfens adesset, iamque vasculum capere proponit & calicem bibere amarissimum, occurrit illi odor paruarum vt multitudine sua grauitas molestissimarum, sentitque cruciatum odorem amarissimum vt enim probat D. Thom. 2. 2. q. 1. inquam potio medica tot confecta est auctis ingredientibus atque calix ille Dominice Passionis: cuius horrore natura conuulsa humana, turbatur ipse & auertitur, retrahitque brachium: & quasi qui eius sentiat amaritudinem ad medicum conuertitur cœlestem supplicans, vt remedium illud adeo amaram transeat & aliud sumatur. *Pater omnia tibi possibilia sunt, si vis transfer calicem istum a me.* q. d. o expertissime medicus, non constringitur, nec concluditur infinita tua sapientia vnicuique salutis humana remedio, imò potius alia multa vales ordinare, eaque tanta quantā libuerit, ut omnipotentia tuæ aromatica officina vnicuique tantum præstat sanandi medicinam, sumatque alia qualibet, & hæc transeat, nec ego illum sumptero. *Transfert à me calicem istum.*

§. 27. Orati. Christus tristitia absorptus reuertens ad orationem, docet nos illam ueroris & tristitia esse remedium, quo sibi David & Iob subsidio fuerunt.

Hanc Christus orationem vitandis peccatis circumstantiis, qualis nostre conueniebant instructioni: quando pudent hæc omnia ad nostrum dirigebat & remedium & eruditionem, & optime quadrat hic D. Augustini p. d. regula. *Sic se exhibuit precatorem, vt munitur se nostrum esse Doctorem.* In omnibus nobis fuit in magister, atq; in omnibus virtutum actibus nos in se ipso Doctorem instruit: qualiter illos exortamus: suadebat autem ratio vt singulariter nos erudiret in actibus orationis: vt enim eleganter dixit D. Chrysostr. medicina est efficacia p. Calma, quæ vt suum sortiatum effectum, necesse facium est scire modum illam applicandi. *Ep.*